

УДК 7.05

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2024.2.14>**Поліщук Олена Петрівна,**

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-1095-8031
polishchuk.o.p.2015@gmail.com

Погосьян Дарина Рафаїлівна,

викладач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID ID: 0009-0004-6184-1652
dashapohosian@gmail.com

РОЗРОБКА ОБРАЗУ УКРАЇНСЬКОЇ ДІВЧИНИ ПРИ СТВОРЕННІ ЦИФРОВИХ ІЛЮСТРАЦІЙ ДО НАСТІННОГО ПЕРЕКИДНОГО КАЛЕНДАРЯ НА 12 МІСЯЦІВ

Стаття присвячена аналізу ролі етнічного стилю для розвитку українського дизайну в умовах сучасних суспільних трансформацій, суспільних викликів та загроз.

Ми стверджуємо про цінність врахування вимог української національно-культурної традиції та здобутків багатой національної мистецької спадщини при здійсненні дизайнерських розробок, зокрема як джерела для формотворчих ідей графічного дизайнера. А також треба наголосити, що збереження національно-культурної ідентичності українства, як цільної нації нашої держави, потребує консолідованих зусиль представників різних творчих спеціальностей, в тому числі культурологів, митців та дизайнерів.

Естетична свідомість молодих дизайнерів значно стимулюється до розвитку через ґрунтовне вивчення вітчизняного художнього спадку. Так само стимулюється й розвиток естетичних та художніх смаків, ідеалів і поглядів молодих дизайнерів. А це допомагає їм здійснювати творчий пошук і сприяє появі у них нових цікавих дизайнерських розробок чи художніх проєктів, а також допомагає зростанню конкурентоспроможності вітчизняних виробників. Нами здійснено на основі цифрового живопису розробку 13 ілюстрацій жіночих фігур, а саме молодих українок в національному одязі, для настінного перекидного календаря на 12 місяців «Рідна Україна». Створенню цих ілюстрацій передував поглиблений аналіз українського національного одягу і жіночих прикрас різних регіонів України (період ХІХ – початку ХХ століття). Пошук формотворчих ідей для ілюстрацій календаря здійснювався не тільки через використання етнографічних матеріалів, а й на основі вивчення картин відомих українських художників. Це дозволило з'ясувати характерні елементи одягу, із врахуванням змін за порами року, а також популярні прикраси українських дівчат.

На основі цього нами здійснювалась розробка креативної ідеї при дизайн-проектуванні календаря. Основою для створення стилізованих зображень персонажів і фонів ілюстрацій для перекидного календаря та його обкладинки виступили ідеї про чотири пори року, українську жінку як Берегиню родинних і сімейних цінностей, важливості різноманіття декоративних елементів як «втечі від одноманітності» в одязі та прикрасах українських дівчат.

Ключові слова: графічний дизайн, дизайнерська діяльність, цифрова ілюстрація, настінний перекидний календар на 12 місяців, культурна спадщина, національно-культурна ідентичність, естетична цінність, естетичний смак, естетична компетентність дизайнера.

Polishchuk Olena, Pohosian Daryna. DEVELOPMENT OF THE IMAGE OF A UKRAINIAN GIRL WHILE CREATING DIGITAL ILLUSTRATIONS FOR A 12-MONTH FLIP WALL CALENDAR

The article is devoted to the analysis of the role of ethnic style in the development of Ukrainian design in the conditions of modern social transformations, social challenges and threats.

We affirm the value of taking into account the requirements of the Ukrainian national-cultural tradition and the achievements of the rich national culture and artistic heritage when implementing design developments, in particular, as a source for the form-creative ideas of a graphic designer. It should also be noted that preserving the

national and cultural identity of Ukrainians, as the dominant nation of our state, requires the consolidated efforts of representatives of various creative specialties, including cultural scientists, artists and designers.

The aesthetic consciousness of young designers is significantly stimulated by the development of their aesthetic and artistic tastes, ideals or views; and stimulating of their creativity is may be too. This is significantly stimulated to develop of young designers through a thorough study of the national artistic heritage. And this helps them to carry out a creative search and contributes to the emergence of new interesting design developments or artistic projects, and also helps to increase the competitiveness of domestic manufacturers. We have created, on the basis of digital painting, 13 illustrations of female figures as the young Ukrainian women in the national clothing, for a 12-month flip wall calendar "Native Ukraine". The creation of these illustrations is based on a detailed analysis of the Ukrainian national clothing and feminine colors of different regions of Ukraine (the period of the 19th century – the beginning of the 20th century). The search for formative ideas for illustrating the calendar was developed not only through the selection of ethnographic materials, but also on the basis of paintings by famous Ukrainian artists. This made it possible to capture the characteristic elements of the dress in different seasons of year, as well as the popular embellishments of Ukrainian girls.

Based on this, a creative idea was developed during the calendar design. The basis for the creation of stylized images of characters and background illustrations for the flip calendar and its cover were ideas about the four seasons, the Ukrainian woman as the guardian of family and family values, the importance of a variety of decorative elements as an "escape from monotony" in the clothes and jewelry of Ukrainian girls.

Key words: *graphic design, design activity, digital illustration, 12-months flip wall calendar, cultural heritage, national and cultural identity, aesthetic value, aesthetic taste, aesthetic competence of a designer.*

Вступ. Етнічний стиль в українському дизайні є спробою збереження і творчого розвитку в сучасних умовах національної культурної спадщини, з одного боку, проте це й прагнення вітчизняних дизайнерів повернути увагу до національної самобутності України не лише іноземців, але й української молоді, з іншого боку, адже без коріння нема і насіння, як стверджує українська поговорка. На даний момент, у зв'язку з воєнними діями на території нашої держави, важливим завданням для кожного українця має стати збереження національної ідентичності, відродження української культури та стимулювання інтересу до її надбань представників інших культур. Тому дизайнерська діяльність і створення дизайнерських розробок на основі українського етностилю сприятиме, як видається, міжкультурному діалогу, позитивному іміджу України і зростанню інтересу з боку громадян інших країн до її надбань і сучасних проблем на тлі викликів та ризиків глобалізації.

Матеріали та методи. Нами було поставлене завдання про розробку 13 ілюстрацій жіночих фігур – молодих українок в національному одязі, на основі цифрового живопису до настінного перекидного календаря на 12 місяців – «Рідна Україна» (2024 рік), з можливістю зміни календарної сітки для майбутніх років. Джерельною базою про національний

жіночий костюм виступили картини українських художників, серед яких увагу привернули образи молодих українок на живописних полотнах Т. Шевченка, М. Пимоненка та ін.

Для створення цифрових ілюстрацій в українському етностилі мали значення книги «Традиційне вбрання українців. Том I» [8], «Традиційне вбрання українців. Том II» [9]. Також об'єктом аналізу виступили матеріали Інтернет-ресурсу з колекціями одягу: Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» [11], приватного зібрання одягу «Відкрита скриня» [5] та фонди українського одягу Чернівецького обласного музею народної архітектури та побуту [19]. Варто вказати, що для ідеї розробки на основі цифрових ілюстрацій оригінального перекидного календаря в українському етностилі мав значення друкований календар «Спадок» [15; 20; 21] та окремі відео-матеріали про український стрий [2; 17].

У дослідженні мали значення наступні методи: порівняльного аналізу, індукції, дедукції, аналогового моделювання, вільної асоціації.

Мета дослідження полягає у виявленні характерних рис образу української дівчини, презентованих вітчизняною мистецькою спадщиною, і аналізі ролі етнічного мотиву при створенні оригінальних растрових ілюстрацій до настінного перекидного календаря на 12 місяців.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання дослідження:

1. Проаналізувати літературу та джерела про українське традиційне вбрання, характерне для різних історико-етнографічних регіонів України (станом на кінець XIX – початок XX ст.).

2. Дослідити відомі картини вітчизняних художників із зображенням української дівчини на них, щоб з'ясувати типові риси її презентації.

3. Висвітлити креативну ідею по створенню цифрових ілюстрацій з образами дівочих фігур до настінного перекидного календаря на 12 місяців.

Виклад основного матеріалу, результати.

Варто вказати, що етнічні мотиви є достатньо популярними у дизайні просторового образу представницького чи житлового інтер'єру в Україні та за її межами. Звернення до етнічного стилю фіксується також в дизайні одягу або графічному дизайні. Керуючись цим, ми вирішили створити тринадцять растрових ілюстрацій в етностилі на основі цифрового живопису з образами українських дівчат [13]. Дана техніка зараз користується значною популярністю в дизайн-проектах для друкованої продукції через спроможність деталізації, вибору великої гами кольорів та їх відтінків, а також художню виразність таких цифрових ілюстрацій та їх естетичну цінність. Зростає інтерес до неї й серед споживачів [1; 18], оскільки такий продукт є інноваційним. Наразі використовується ідея стилізованого образу дівчини в українському вбранні як презентанта пори року (зачіска, елементи одягу та їх колірне рішення, фон).

Звернення до образу жінки при створенні календаря було зумовлене ідеєю про важливу роль жіноцтва в українській родині та його високий статус в українському суспільстві. Жінка може виступати у різних соціальних ролях у залежності від віку та складу родини: мати, донька, сестра, дружина, свекруха, невістка. Жінка в традиційних уявленнях українського народу має бути берегинею сім'ї та родини, даруючи любов та побутовий затишок своєю працею. Але молода дівчина традиційно в українській родині розглядалася як

«молода квіточка», якою мають любоватися оточуючі через її вроду та лагідну вдачу. Тож навіть батьки із неможливих родин намагалися дарувати донькам стрічки, коралі тощо. А дівчина намагалася власною працею створювати красиві вишиванки для свого одягу, щоб виділитися і привернути до себе увагу. Дівчина мала виглядати як носій ідеалу прекрасного, її споглядання у святковому одязі мало викликати радість у присутніх, даруючи відчуття спокою і приємності у житті. Звідси спостерігається прагнення українських дівчат виділитися, наприклад, завдяки вишивкам на сорочках або вишуканості їхніх прикрас.

Тому в процесі створення цифрових ілюстрацій об'єктом аналізу стали картини уславлених вітчизняних митців, що містили зображення української дівчини. Наприклад, художнє полотно «Катерина», створене відомим поетом, живописцем та автором етнографічних нотаток – Тарасом Шевченком. Вона написана олійними фарбами 1842 року на тему його однойменної поеми. Розмір картини сягає близько 93 на 72,3 см. На ній зображено молоду дівчину зі стрічкою на волоссі. А ще картина привертає увагу яскравим кольором фартуха, наявністю червоної стрічки-зав'язки на сорочці та ін. Дівчина зображена у повсякденному літньому вбранні, у неї на ногах відсутнє взуття.

Рис. 1. Картина Т. Шевченка «Катерина», 1842 р.

Ще однією відомою картиною із зображенням українських дівчат є «Святкове воро-

жіння» жанрового живописця Миколи Пимоненка. Вона виконана олійними фарбами та сягає близько одного метра в висоту.

Картина зображає двох дівчат-селянок, які гадають на суженого-ряженого: в результаті накапування у воду воску, де він застиг у довільній формі, вони вирішили розглянути цей шматочок та розгадали там профіль майбутнього коханого. Лише в однієї з них фартах та спідниця мають теплий колір, але в обох сорочки є вишитими різнокольоровими візерунками, у них на шиях намисто і голови не прикрашені ні стрічкою, ні віночком.

Рис. 2. Картина М. Пимоненка «Святкове ворожіння», 1888 р.

У результаті аналізу джерельної бази дослідження було з'ясовано, що традиційне вбрання дівчат (прикраси, орнаменти на вишиванках тощо) змінюється відповідно до пори року та різних історико-етнографічних районів України. Орнаменти на вишиванках та елементи одягу дівчат відрізняється між собою відповідно до різного історико-етнографічного районування України (кінець ХХІ – початку ХХ ст.), що вказує на багатогранність національної традиції та унікальність кожного куточку нашої країни [3; 6; 16]. Не на кожній картині українських митців можна спостерігати таку прикрасу дівочого стрія, як віночок.

Найпоширенішою традиційною зачіскою українських дівчат було заплетення волосся в одну чи декілька кіс, що здавна вважається

символом дівочої честі, а також інших моральних жіночих чеснот, насамперед охайності та працьовитості. Для заміжніх жінок був характерний особливий головний убір – очіпок (чепець). Він представляв з себе полотняну шапочку з овальним верхом, що повністю закривав волосся від сторонніх поглядів. У залежності від різних регіонів України його вигляд міг змінюватися. Також жінки могли одягати зверху очіпка хустку. Але дівчата вдягали хустку насамперед у холодну пору року.

Тому основою авторської концепції стала ідея про залежність від пори року та місяця елементів одягу дівочої фігури при ілюструванні настінного перекидного календаря на 12 місяців «Рідна Україна». Розробка цифрових ілюстрацій відбувається на основі графічного планшету і використання растрового графічного редактора – Adobe Photoshop.

На обкладинці, як центральна фігура, виступає зображення української дівчини в опатному, багатому на елементи віночку, що втілює образ так званої «Української березини». Вона одягнута в традиційний весільний одяг Полтавщини (ідея вірної нареченої).

Рис. 3. Дві версії обкладинки календаря, автор ілюстрацій – Д. Погосьян

Молитовна поза дівчини слугує символом прохання Бога про допомогу та захист її коханого і кожного громадянина нашої країни у важкий період історії. На задньому фоні ілюстрації прикметним є блакитне небо та неначе жовтогаряче пшеничне поле, як символ сучасного українського державного прапора, що має виникнути асоціативно у спо-

живача календарної продукції. (Створено два варіанти цієї цифрової ілюстрації, зокрема із версією, за яку здобуто перемогу в Міжнародному конкурсі талантів «Дім для душі» (24.02.2023) за номінацією «Гран-прі», організатор ГО «Динаміка успіху»).

Ідея про зміну пори року та сезонність в одязі викликає, на наш погляд, асоціацію проплинність життя, його циклічність, а також й взаємообумовленість таких циклів у людському існуванні, повсякденному житті. Українській культурі притаманна шаноба до життя та його передбачених природою циклів, а також шаноба до жінки. І, крім того, українці шанують своєрідність регіональних традицій в одязі, стравах та ін. Тому для растрової ілюстрації місяця «Вересень» створюється образ дівчини, одягнутої в традиційний одяг Галичини. Головний убір – віночок з природних складників, що характерні для початку осені, а саме верес та грона жовто-зеленого винограду. На її вишиванці красується камізелька (безрукавка або жилетка), оскільки дев'ятий місяць – вересень – поступово наближає глядача до очікування холодної пори року, хоча ще є на вулиці таке бажане тепло. На її вухах можна побачити сережки-півмісяці (так звані лунниці). Фон, характерний для осінніх місяців, представлений у вигляді відтінків оранжевого кольору з затемненням країв растрового зображення. Такий художній прийом був обраний спеціально, з метою концентрування уваги спостерігача на зображеній фігурі.

Тоді як ілюстрація «Жовтень» уособлює дівчину, яка носить традиційний одяг Полтавщини. Головний убір – віночок з листочків клену жовтого, оранжевого та багряного кольорів. На вишиванці можна помітити керсетку (вид українського жіночого одягу без рукавів). На вухах сережки «калачики» та на шії намисто. У косичку заплетена стрічка червоного кольору.

На ілюстрації для місяця «Листопад» зображено молоду українку, яка носить традиційний одяг Середнього Подніпров'я (Середньої Наддніпряни), а саме Київщини. Головний убір – віночок з гронами калини. Її плоди ще здавна символізують любов, щастя, красу та повагу в національній традиції укра-

їнців. Тому вона вважається іноді й символом українського народу. Зверху вишиванки дівчини зображено керсетку та свиту.

А на ілюстрації місяця «Грудень» дівчина вже одягнута в традиційний одяг Покуття. Головний убір – віночок з хвосою, шишками ялинки та шматочками засушених мандарин (на наш погляд, модернізація в складниках віночках символізує «дух новаторства», щоб адаптуватись до викликів сучасного життя, адже нині свято Нового року українці мають взимку, а не весною). Зверху вишиванки помітно кептар (хутрянний козушок без рукавів) та ошатний жакет. На вухах у панянки сережки-півмісяці. Фон, характерний для зимових місяців, представлено у вигляді декількох відтінків блакитного кольору.

Місяць «Січень» презентує дівчина, яка носить традиційний одяг Гуцульщини. Головний убір – віночок з гронами горобини та листочками. Збоку, на її лівому плечі, можна помітити снігура. Ці пташечки прилітають до наших країв з настанням великих холодів. На вишиванку в неї одягнуто кептар та червоний сардак (верхній сукняний одяг з рукавами, характерний для західних областей України). На її вухах теж сережки, але зроблені вони в іншій техніці виготовлення ювелірних прикраси для жіноцтва – «ковтки». Також на зображеній дівчині можна помітити гуцульські нагрудні прикраси – згарди та намисто з венеціанського скла.

Для місяця «Лютий» розроблено образ дівчини, яка одягнута в традиційний одяг Буковини. Головний убір – віночок з сердечками та сосновими шишками. Сердечко є ніби символом Дня всіх закоханих, святкування якого привертає в наш час увагу багатьох молодих людей. На голову персонажу ілюстрації накинуто хустина червоного кольору, а зверху вишиванки одягнуто буковинський мінтян (довга безрукавка з хутра) та кожух [10]. Таке рішення вибору зображення верхнього одягу зумовлене тим, що місяць лютий вважається самим коротким, з одного боку, але холодним і небезпечним зимовим місяцем, із значними морозами та хуртовинами.

Для ілюстрації «Березень» має бути образ дівчини, яка уособлює радість життя і повагу

Рис. 4. Ілюстрації календаря «Березень», «Червень», «Вересень» і «Грудень», автор – Д. Погосьян

до предків, а, відтак, персонаж носить традиційний одяг Чернігівського Полісся (Полісся – це північний край України, що ревно береже стародавні звичаї та перекази пращурів, пам'ятаючи їхнє гасло: «Україна понад усе»). Головний убір – віночок з підсніжниками та гілочками вербових «котиків». Зверху вишиванки зображено керсетку та свиту. На вухах у неї сережки-калачики. Можна помітити українську традиційну нашійну прикрасу – дукач, з зображенням на ньому релігійним сюжетом. Він представляє з себе медальйон круглої форми з бантом, що найчастіше виготовлявся з металу. Фон, характерний для весняних місяців, представлений у вигляді відтінків рожевого кольору.

Місяць «Квітень» для календаря на 12 місяців уособлює дівчину, що носить традиційний одяг Волинського Полісся. Головний убір – віночок з кульбабок (вони так рясно прикрашають левади, луки, стежки цієї пори на українських землях). Зверху вишиванки можна помітити станік. Він вважається частиною українського жіночого короткого одягу без рукавів. Також може називатись й жилеткою чи безрукавкою.

Місяць «Травень» уособлює дівчина, одягнута у вишиванку, подібну на сорочку видатної української письменниці – Лесі Українки (вона народилась на Житомирщині і тут провела дитинство). Як зазначається, схожу вишиванку носила раніше її мати – Олена Пчілка, яка теж проявляла велику увагу та любов до української культури [3; 4]. Голо-

вний убір представлений у вигляді віночка з конвалій (на півночі Житомирщини у травні вони ще трапляються цієї пори, адже на Полісся тепло приходить пізніше багатьох інших частин України). А ідея прикрас теж нав'яна фотографіями Лесі Українки. До прикладу, так звана селянка, яка вважається її улюбленим намистом, і коралі. У руках зображеної дівчини красується букет з конваліями, які вона, неначе, простягає до спостерігача. На косі можна помітити стрічку червоного кольору з бантиком.

Для растрової ілюстрації місяця «Червень» створюється образ дівчини, яка носить традиційний одяг Житомирського Полісся. Головний убір – віночок з піонами рожевого кольору, а на вухах сережки-півмісяці (так шановані в цьому краї лунниці). В її косу вплетена стрічка червоного кольору як символ повноти життя. У руках дівчина тримає кошик з полуницями (ідея спокуси). Для зображення фону обрані відтінки зеленого кольору.

Місяць «Липень» презентує дівчину, яка носить традиційний одяг Поділля. Головний убір – віночок з різних трав (ромашок, мальв, барвінку, деревію тощо). У руках дівчина тримає корзину з фруктами, які дозрівають у цьому місяці: абрикосами, малиною, вишнями та смородиною. Її нашійні прикраси зображені у вигляді червоних коралів та намиста з баламутів.

Для місяця «Серпень» створюється образ дівчини, одягнутої в традиційний одяг Слобожанщини, головний убір – віночок з пше-

ниці та лаванди. На її вухах можна помітити сережки, які були характерні серед представниць цього історико-етнографічного району. На шії зображено хрестик та прикраси з дутого скла. На косичці красується стрічка червоного кольору. В руках у дівчини знаходиться корзина з великою кількістю різних фруктів та овочів: грушами, яблуками, виноградом, динею, кукурудзою, помідорами тощо. Адже Слобожанщина – це край, де кукурудза не є дивиною, даючи славний урожай.

Такі ілюстрації, крім того, нанести на велику кількість друкованої продукції (плакати, листівки, наклейки, блокноти тощо) або використати для декорування футболок (до прикладу, як подарунок для воїнів ЗСУ) [14].

Тож зустріч з такими ілюстраціями календаря, розробленого на засадах українського етностилю, може принести споживачам, як видається, естетичне задоволення та впевненість про цінність власної національної ідентичності й української культури в цілому. Це може, так би мовити, потішити око й серце кожного українця запропонованим дизайном, естетичними цінностями та внутрішнім сенсорним наповненням друкованого календаря. Адже в традиційному одязі та прикрасах українських дівчат ніби корениться ідея про цінність різноманіття у житті, зокрема це спостерігається у багатоманітності декоративних елементів одягу та різності прикрас дівчат. Тут фіксується, на наш погляд, спроба «втечі» від одноманітності клопотів повсякденного життя.

Висновки. Можна стверджувати про необхідність більш широкого використання українськими дизайнерами етнічного стилю при розробці їхніх проєктів, зважаючи на потребу збереження національно-культурної ідентичності українців в умовах наявних цивілізаційних викликів, пов'язаних з низкою чинників сучасного життя. Патріотизм виникає не на порожньому місці, він формується через зусилля багатьох людей, зокрема при реалізації ними професійних обов'язків. І він має різні витoki, від гордості за конкретні дії предків або сучасників, любові до національної кухні або зацікавлення творами вітчизняного мистецтва.

До того ж варто наголосити, що збереження національно-культурної ідентичності українства, як чільної нації нашої держави, особливо в умовах тривалої війни, вимагає консолідованих зусиль представників різних творчих спеціальностей, зокрема культурологів, мистецтвознавців, митців і дизайнерів, а не лише професіоналів з гуманітаристики: істориків, етнографів чи етнологів.

Відтак поглиблене вивчення молодими дизайнерами культурної спадщини українців, а також їхнього мистецького наробку сприяє, як видається, розвитку естетичної свідомості та її складових у фахівця. Іншими словами, для формування належних професійних естетичних компетентностей дизайнера важливим є поглиблене вивчення ним етнографічних матеріалів, творів образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва України. Адже це може виступити важливим джерелом у його пошуку оригінальних формотворчих ідей, сприяючи його конкурентоспроможності.

Пошук формотворчих ідей для розробки ілюстрацій цього календаря відбувався не лише на основі використання різноманітних етнографічних матеріалів, а й через аналіз художніх полотен відомих українських художників ХІХ і початку ХХ століття. Це дозволило з'ясувати характерні елементи одягу, із врахуванням змін за порами року, а також популярні прикраси українських дівчат. На основі поглибленого аналізу одягу молодих українок періоду ХІХ – початку ХХ століття з різних регіонів України, їхніх зачісок та прикрас було створено авторську концепцію настінного перекидного календаря на 12 місяців «Рідна Україна». Її наріжною ідеєю стало міркування про залежність елементів одягу дівочої фігури, що розроблювалась при його ілюструванні, від пори року та місяця, а також ідеї про стилістичну єдність цифрових ілюстрацій на обкладинці та зсередини настінного перекидного календаря. Можна сказати про те, що розроблені 13 ілюстрацій досить вдало гармоніюють між собою, презентуючи образи української жінки як Березині роду та сім'ї, що приємно тішить присутніх своєю вродою і вишуканістю одягу

та прикрас, наснажуючи їхнє життя красою і радістю. Нами враховувалось, що прагнення до краси і гармонії, як естетичних цінностей, є важливою рисою національного характеру українців, так само як і повага до жінки, як моральна риса. У процесі роботи над ілюстраціями було розглянуто значну кількість різноманітних джерел: друкованих матеріалів та інформації із сайтів з колекціями національ-

ного одягу. При створенні ілюстрацій нами враховувались основи композиції, симетрії та потреба їх вдалого розміщення відповідно до календарної сітки. Відтак можна наголосити, що етнічний мотив в цій дизайнерській роботі є спробою збереження і творчого розвитку в сучасних умовах національної культурної спадщини та традиційних естетичних цінностей.

Література:

1. Борщова С. П. Особливості використання засобів растрової графіки в сучасному цифровому мистецтві та дизайні. *Наукові розробки молоді на сучасному етапі*: зб. тез і доп. XVI Всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів, м. Київ, 27-28 квіт. 2017. Київ: КНУТД, 2017. С. 500–501.
2. Весільний спадок. Документальний фільм – відео-матеріал. URL: https://www.youtube.com/watch?v=2oUhozVmqA&ab_channel=FILM.UAGroup (дата звернення: 10.05.2024).
3. Вишиванка Франка з альбому Пчілки. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3246774-visivanka-franka-z-albomu-pcilki.html> (дата звернення: 10.05.2024).
4. Вишивка Лесі Українки. URL: <https://www.prekrasastudio.com/blog/63-vyshyvka-lesi-ukrainky> (дата звернення: 10.05.2024).
5. Відкрита скриня. URL: <https://vskrynia.com.ua/> (дата звернення: 15.05.2024).
6. Долеско С. В. Символічне значення українського народного костюма в живописі соцреалізму. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 2. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.1> (дата звернення: 15.05.2024).
7. Єжова О., Болдирева О., Басова Ю. Сучасний дизайн календарної продукції. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 квіт. 2021. Київ: КНУТД, 2021. С. 42–45.
8. Косміна О. Ю. Традиційне вбрання українців. Т. I: Лісостеп. Степ. Київ: Балтія-Друк, 2008. 160 с.
9. Косміна О. Ю. Традиційне вбрання українців. Т. II: Полісся. Карпати. Київ: Балтія-Друк, 2008. 160 с.
10. Міщенко І. І. Народне вбрання в образотворчості Буковини ХХ–ХХІ століття. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 2. С. 35–41. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.5>
11. Музей Івана Гончара – веб-сайт. URL: <https://honchar.org.ua> (дата звернення: 15.05.2024)
12. Несен І. І. Роль українського народного костюма в створенні образів у кінематографі ХХ століття. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 2. С. 42–48. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.6>
13. Поліщук О., Погосьян Д. Розробка настінного перекидного календаря в українському етностилі та його пріоритети. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: зб. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 квітня 2023 року: у 2 томах. Київ: КНУТД, 2023. Т. 2. С. 367-370.
14. Поліщук О. П., Погосьян Д. Р. Специфіка дизайну настінного перекидного календаря в етностилі: соціокультурний та естетичний виміри. *Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи*: матеріали I Міжнар. наук. конф., м. Житомир, 27–28 квіт. 2023 р. Житомир: Житомирська політехніка, 2023. С. 220-222.
15. Прем'єра: Тіна Кароль, Джамала та ще 13 зірок у календарі «Щирі. Свята». URL: <https://elle.ua/ludi/novosty/premra-tna-karol-dzhamala-ta-shche-13-zrok-znyalisya-u-kalendar-shchir-svyata/> (дата звернення: 10.05.2024).
16. Сібрук А. В., Литвинська С. В., Кошетар, У. П. Значення прикрас в українській культурі: від найдавніших часів до воєнних реалій сьогодення. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 3. С. 93–100. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.3.1>
17. Спадок/Spadok. Дніпропетровська область – відео-матеріал. URL: https://www.youtube.com/watch?v=ykh_AjAtW58&list=PL1PP_OaYvIQVfh2w44tvLc82-iwUkQYPq&index=4&ab_channel=FILM.UAGroup (дата звернення: 15.05.2024).
18. Тарасенко Ю. М. Внутрішня мотивація особистості до пізнання мистецтва. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2022. № 1. С. 40–51. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.1.5>.
19. Чернівецький обласний музей народної архітектури та побуту – веб-сайт. URL: <https://skansen.cv.ua/index.htm> (дата звернення: 15.05.2024).

20. «Щирі. Спадщина»: календар українських костюмів. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-38301568> (дата звернення: 15.05.2024).

21. «Щирі-2019»: благодійний календар українських костюмів XIX ст. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NYjxvqASDao> (дата звернення: 15.05.2024).

References:

1. Borshchova, S. P. (2017). Osoblyvosti vykorystannia zasobiv rastrovoy hrafiky v suchasnomu tsyfrovomu mystetstvi ta dyzaini [Peculiarities of using raster graphics tools in modern digital art and design]. *Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi – Scientific developments of youth at the modern stage: Proceedings of the XVI All-Ukrainian of science conf. young scientists and students*, (pp. 500-501). Kyiv: Kyiv National University of Technology and Design [in Ukrainian].

2. Vesilnyi spadok. Dokumentalnyi film – video-material [Wedding inheritance. Documentary film – video material]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=2oUxozBmQrA&ab_channel=FILM.UAGroup [in Ukrainian].

3. Vyshyvanka Franka z albumu Pchilky [Franko's embroidery from the album by Bees]. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3246774-visivanka-franka-z-albomu-pcilki.html> [in Ukrainian].

4. Vyshyvka Lesi Ukrainky [Embroidery by Lesia Ukrainka]. Retrieved from <https://www.prekrasastudio.com/blog/63-vyshyvka-lesi-ukrainky> [in Ukrainian].

5. Vidkryta skrynia [An open chest]. Retrieved from: <https://vskrynia.com.ua/> [in Ukrainian].

6. Dolesko, S. V. (2022). Symvolichne znachennia ukrainskoho narodnoho kostiuma v zhyvopysi sotsrealizmu [The symbolic meaning of Ukrainian folk costume in socialist realism painting]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse*, 2, 6-13. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.1> [in Ukrainian].

7. Iezhova, O., Boldyreva, O. & Basova, Yu. (2021). Suchasnyi dyzain kalendarnoi produktsii [Modern design of calendar products]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu – Actual problems of modern design: Proceedings of the International science and practice conf.* (pp. 42-45). Kyiv: Kyiv National University of Technology and Design [in Ukrainian].

8. Kosmina, O. Yu. (2008). *Tradytsiine vbrannia ukraintsv [Traditional clothing of Ukrainians]*. (Vols. I). Kyiv: Baltiia-Druk [in Ukrainian].

9. Kosmina, O. Yu. (2008). *Tradytsiine vbrannia ukraintsv [Traditional clothing of Ukrainians]*. (Vols. II). Kyiv: Baltiia-Druk [in Ukrainian].

10. Mishchenko, I. I. (2022). Narodne vbrannia v obrazotvorchosti Bukovyny KhX–KhXI stolittia [Folk dress in Bukovyna art of the 10th–21st centuries]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse*, 2, 35–41. URL: <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.5> [in Ukrainian].

11. Muzei Ivana Honchara – veb-sait [Ivan Honchar Museum – website]. Retrieved from <https://honchar.org.ua> [in Ukrainian].

12. Nesen, I. I. (2022). Rol ukrainskoho narodnoho kostiuma v stvorenni obraziv u kinematohrafi KhKh stolittia [The role of the Ukrainian folk costume in the creation of images in the cinema of the 20th century]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse*, 2, 42–48. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/uad.2022.2.6> [in Ukrainian].

13. Polishchuk, O. & Pohosian, D. (2023). Rozrobka nastinnoho perekydnoho kalendaria v ukrainskomu etnostyli ta yoho priorityty [Development of a flip-up wall calendar in the Ukrainian ethnic style and its priorities]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu – Actual problems of modern design: Proceedings of the V International science and practice conf.* (Vols. 2), (pp. 367-370). Kyiv: Kyiv National University of Technology and Design [in Ukrainian].

14. Polishchuk, O. P. & Pohosian, D. R. (2023). Spetsyfika dyzainu nastinnoho perekydnoho kalendaria v etnostyli: sotsiokulturnyi ta estetychnyi vymiry [The specifics of the design of the wall calendar in ethnic style: socio-cultural and aesthetic dimensions]. *Sotsialno-humanitarni studii: innovatsii, vyklyky ta perspektyvy – Social and humanitarian studies: innovations, challenges and prospects: Proceedings of the International science and practice conf.* (pp. 220-222). Zhytomyr: Zhytomyrska politekhnik. [in Ukrainian].

15. Premiera: Tina Karol, Dzhamaala ta shche 13 zirok u kalendar-i «Shchyri. Sviata» [Premiere: Tina Karol, Jamala and 13 other stars in the "Sincere" calendar. Holidays"]. Retrieved from <https://elle.ua/ludi/novosty/premra-tna-karol-dzhamaala-ta-shche-13-zrok-znyalisya-u-kalendar-shchir-svyata/> [in Ukrainian].

16. Sibruk, A. V., Lytvynska, S. V., & Koshetar, U. P. Znachennia prykras v ukrainskii kulturi: vid naidavnishykh chasiv do voiennykh realii sohodennia [The meaning of jewelry in Ukrainian culture: from ancient times to the military realities of today]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse*, 3, 93-100. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/uad.2022.3.1> [in Ukrainian].

17. Spadok. Dnipropetrovska oblast – video-material [Spadok Dnipropetrovsk region – video material]. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=ykh_AjAtW58&list=PL1PP_OaYvIQVFh2w44tvLc82-iwUkQYPq&index=4&ab_channel=FILM.UAGroup [in Ukrainian].

18. Tarasenko, Yu. M. (2022). Vnutrishnia motyvatsiia osobystosti do piznannia mystetstva [Internal motivation of the individual to learn art]. *Ukrainskyi mystetstvoznavchyi dyskurs – Ukrainian art history discourse, 1*, 40–51. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/uad.2022.1.5> [in Ukrainian].

19. Chernivetskyi oblasnyi muzei narodnoi arkhitektury ta pobutu – veb-sait [Chernivtsi Regional Museum of Folk Architecture and Life – website.]. Retrieved from <https://skansen.cv.ua/index.htm> [in Ukrainian].

20. «Shchyri. Spadshchyna»: kalendar ukrainskykh kostiumiv ["Sincere. Heritage": calendar of Ukrainian costumes]. Retrieved from <https://www.bbc.com/ukrainian/features-38301568> [in Ukrainian].

21. «Shchyri-2019»: blahodiinyi kalendar ukrainskykh kostiumiv XIX st. [“Sincere-2019”: charity calendar of Ukrainian costumes of the 19th century]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=NYjxvqASDao> [in Ukrainian].